

Virgil. (Æneid. 1.) *Haud aliter puppesque tuæ, pubesq; tuorum. Puppēs, id est, naves. Pubes, id est, multitudo adolescentium.*

Æneid. 2. — *animaque litandum Argolica, id est, homine Græco.*

Ibid. *Affatū corpus, hominem pene anima & vita destitutum.*

Eclog. 1. *Et freta destituent nudos in littore pisces. Fretum pro mari. Proprie enim est angustum mare. Potest etiam esse Synecdoch. speciei.*

Ovid. (Lib. 5. Fast.) *Magna fuit quondam capitis reverentia canī,*

Inque suo pretio ruga senilis erat, id est, hominis senis.

Terent. Andr. Act. 2. Scen. 2. *Ridiculum vel lepidum caput, id est, homo. Sic capita pro personis usurpant Juris consulti, ut cum dicunt: Tributum in capita impetrare. Succedere & dividere in capita.*

Cic. 1. Catilin. *Multorum te oculi & aures non sentientem, sicut adhuc fecerunt. speculabuntur atque custodient, id est, oculati & auriti homines, &c.*

CAPUT XI.

/ SYNECDOCHE SPECIEI

est, cum species ponitur pro genere, ut: *Parricida, pro quovis homicida. Paris, pro quovis adultero. Argo navis, pro qualibet navi. Meccenas, pro eo, qui doctis favet. Roscius pro quovis, qui in arte sua perfectus. Tempe, pro locis amænis.*

(Subintellige in definitione genus proximum, quod est *Synecdoche partis*. *Parricida* significat proprie cum, qui patrem interfecit, & sic est species homicidæ. Quando vero ponitur in genere pro quovis homicida, fit per hanc speciei Synecdoch. *Paris* nomen proprium est, rapuit autem Helenam, unde adulter: & sic species adulteri est, quum vero pro quovis adultero ponitur, fit similiter Synecdoche hujus speciei. *Argo* navis fuit, qua vehebantur Græci cum

Jafone in Colchidem, ad rapiendum aureum vellus, & sic species est. Quando vero promiscue pro quavis navi ponitur, per Synecdoch. hujusmodi ponitur. Notabis autem hic nomine species etiam includi individua, adeoque eo omne, quod strictius est, & inferius, notari.)

Huc refertur primo, cum numerus in specie magnus ponitur pro magno in genere, ut: Psal. 91. v. 7. *Cadent a lateve tuo mille, & decem millia a dextris tuis. Plus millies hæc a te audivi, id est, sæpissime.* Terent. in Eunuch.

(Dico numerus magnus *in specie*, pro magno in genere. Alias si simpliciter ponatur *numerus infinitus* pro magno, vel maximus pro magno, ad Synecdoch. generis refertur. Unde quidam hoc ipso nomine *Talao* litem movent, & Rudolph. Schnellius in *castigationibus suis Rhetoricis sup. c. 10. Rhetor.* *Talæi* rectius legi putat, *finitem numerum pro infinito*, quam *infinitum pro magno*: idque probat exemplo subiecto, ex Plaut. & Cicer. *de divin. Sexcenta* licet ejusmodi proferre. Hic tropus est in *Sexcenta*, qui tamen numerus non est infinitus, sed finitus. Idem judicat idem etiam de seq. exemplo, ex Cic. 2. de Orat. *Cujus ex ludo tanquam ex equo Trojano innumeri principes prodierunt*, id est, multi. *Talaus* Synecd. speciei dicit. Verum cum innumeri non sint simpliciter multi, sed potius plurimi, imo longe plurimi, quomodo ad Synecdochen speciei referri potest? Nisi pro *Talao* (ita namque mitigat hanc sententiam Schnellius) dicere velis, *multos genus esse: Sexcenta* vero vel *innumeros* esse species multorum (aliorum numerorum & infiniti numeri) vel si mavis infinitum pro indefinito incerto nominare, & *sexcenta* pro innumeris plurimis, indefinite: Vel denique, quod theorema nostrum habet, *numerum in specie magnum poni pro magno in genere.*)

Secundo, cum singularis numerus ponitur pro plurali, ut: *Romanus*, pro *Romanis*. *Germanus* pro *Germanis*.

(Sic

(Sic Gen. 12. v. 1.
Canana. Hæc
ment. urbem. Saxo
similibus exemplis
tanquam species
numeri pluralis
singulariter, & ut
Synecdoch. speciei
quod tamen in prin

Hæc petri
pro plurali prin
Orat. Quid tan
semper arma, q
mus, vel quilibet

(Hic secunda p
sis ponitur pro
hæc Synecdoch. sp

Item, cum m
muni, ut: Ve
Cato, pro sapie
pro divite. Co
pro clamoso, q

(Est hæc Ant
zimus. Hæc se
speciei respectu
equi instar gene
ferunt. Unum
frequenter, qua

Genes. 3. v. 11
respondemus
Genes. 13. v. 7
in terra illa.

Genes. 15. v. 7
Deut. 6. v. 2
tempore.

(Sic Gen. 12. v. 6. dicitur *erat Cananæus in regione ea, id est, Cananæi*. Æneid. 2. *Hostis habet muros, id est, hostes tenent urbem*. Saxo *fudit Turcam, id est, Saxones*. In his & similibus exemplis est Synecdoch. speciei, quia singularitas tanquam species pluralitatis accipitur. Quod enim in plurali numero pluraliter, & ita generis instar, hoc in singulari singulariter, & ita speciei instar significatur, & sic recte ad hanc Synecdoch. speciei, male vero ad Synecdoch. generis refertur, quod tamen in prioribus editionibus Talæus fecerat.)

/ Huc pertinet, cum persona secunda singularis pro plurali prima ponitur, ut: apud CIC. 1. *de Orat.* Quid tam necessarium est, quam tenere semper arma, quibus tectus esse possis, id est, *possimus, vel quilibet possit*.

(Hic secunda persona (quæ est instar speciei) in verbo posita ponitur pro toto genere certarum personarum, & sic recte ad hanc Synecdoch. speciem refertur.)

/ Item, cum nomen proprium ponitur pro communi, ut: *Venus, pro qualibet formosa virgine*. Cato, *pro sapiente*. Euclio, *pro avaro*. Cræsus, *pro divite*. Codrus, *sive Irus, pro paupere*. Stentor, *pro clamoso, &c.*

(Est hæc Antonomasiæ species altera, de qua sup. cap. 4. diximus. Habet se nomen proprium instar numeri singularis sive speciei respectu nominis communis: quod est instar pluralis, adeoque instar generis. Ideoque ad hanc Synecdoch. spec. recte refertur. Unum hic nota: Allegoria in hac Synecdoche est frequentior, quam in Synecdoche membri.)

Exempla promiscua alia:

Genes. 3. v. 18. *Terra proferet tibi spinas, id est, fructus non respondebunt tua expectationi.*

Genes. 13. v. 7. *Chananeus & Pherezæus habitabant tunc in terra illa.*

Genes. 15. v. 1. *Multiplicabo semen tuum ut stellas.*

Deut. 6. v. 20. *Cum interrogaverit te filius cras, id est, futuro tempore.*

Exod. 20. v. 12. *Honora patrem & matrem tuam, id est, omnes superiores.*

Esa. 30. v. 20. *Dabit tibi Dominus panem & aquam, cibum & potum, i. e. omnia ad victum & amictum necessaria. Alleg.*

Psal. 1. v. 1. *Beatus vir, id est, beatus homo.*

Psal. 3. v. 7. *Non timebo myriades populi circumdantis me, id est, quam plurimos.*

Psal. 37. v. 27. *Declina a malo & fac bonum, & inhabita in seculum seculi, id est, in aeternum.*

Psal. 43. v. 1. *Ab homine iniquo & doloso libera me, id est, ab hominibus.*

Psal. 56. v. 1. *Miserere mei Deus, quoniam absorbere me vult homo, id est, homines.*

Psal. 68. v. 18. *Currus Dei decem millibus multiplex.*

Ps. 84. v. 11. *Melior est dies una in atriis Domini super millia.*

Psal. 119. v. 72. *Lex oris tui super millia auri & argenti mihi chara.*

Luc. 6. v. 20. *Percutienti te in maxillam, obverte & alteram, id est, afficienti te quavis injuria.*

Rom. 2. v. 9. *Oppressio & angustia adversus omnem animam hominis perpetrantis malum, tum Judæi imprimis, tum Græci, id est, gentium quarumvis.*

Gal. 3. v. 28. *Non est Judæus neque Græcus, id est, gentilis.*

Virgil. lib. 2. *Æneid Utrumque armato milite complent, id est, militibus.*

Juven. Satyr. lib. 1. Sat. 2.

Ultra Sauromatas fugere hinc libet & glaciale.

Oceanum, quoties aliquid de moribus audent.

Qui Curios simulant & Bacchanalia vivunt.

(*Allegoria hic est 1. Sauromata & glacialis Oceanus ponitur pro loco remotissimo. 2. Curii pro hominibus frugi, similibus Curio civi Romano eximia frugilitatis, qui rapas in foco torrens aurum Samnitium repudiavit, dicens; se malle impetrare aurum habentibus quam auro. 3. Bacchanalia pro quolibet intemperantiae genere. Ponitur ergo individuum seu species pro genere, nempe Curius pro quovis frugali.*)

Cic. Agar. 2. *Cum haberet hæc Respublica Lucianos, Catilinos, Acidinos homines, non solum honoribus populi rebusque gestis*

his, verum etiam
Catonem, Philippi
Ponunt enim Luc
& pauperibus: Cat
temperatis.

In Cat. Maj. No

Pro Cael. Ex ho

bitios. Catos om

Juv. Sat. 16. Pla

quam si de Vene

amant; Mari

Virgil. Ecl. 1. A

Iyrim, id est, Pa

Ibidem —

Passus enim

Non enim solos ag

pator.

1. SYN

est, cum totu

parte Rheni, C

(Ex his, qua

clara erant ea, qu

traria e contrari

2. Estque

vel universali

(Sicut totam

integrum, no gen

necdoche totus

3. SY

est, cum tot

tiali, ut: G

pulti, id est

gestis, verum etiam patientia paupertatis ornatos, & cum erant Catones, Philippi, Lælii, &c. Hic illustris est allegoria. Ponuntur enim Luciani, Catilini, Acidini pro civibus honoratis & pauperibus: Catones, Lælii, Philippi, pro sapientibus & temperatis.

In Cat. Maj. Non omnes possumus esse Scipiones aut Maximi, Pro Cœl. Ex hoc genere illos fuisse arbitror Camillos, Fabricios, Curios, omnesque illos, qui ex minimis tanta fecerunt.

Juv. Sat. 16. Plus etenim fati valet hora benigni.

Quam si te Veneris commendet epistola Marti. Veneris, id est, amasia; Marti, id est, amatori.

Virgil. Ecl. 1. Aut Ararim Parthus bibet; aut Germania Tygrim, id est, Parthi, Germani.

Ibidem — Quo sepe solemus.

Pastores ovium teneros depellere fœtus, id est, totum gregem. Non enim solos agnos, sed & hædos, vitulos &c. deducit pastor.

CAPUT XII.

1. SYNECDOCHE TOTIUS

est, cum totum ponitur pro parte, ut: *Rhenus pro parte Rheni, Orbis pro parte Orbis.*

(Ex iis, quæ supra cap. 10. de Synecdoche partis diximus, clara erunt ea, quæ de totius Synecdoche dicenda sunt: cum contraria e contrariis cognoscantur.)

2. Estque vel totius essentialis, vel integralis, vel universalis five generis.

(Sicut totum triplex est, nimirum aut totum essenziale, aut integrum, aut genus. De quibus vid. Dialect. lib. 1. Ita & Synecdoche totius triplex fuerit.)

3. SYNECDOCHE TOTIUS
ESSENTIALIS

est, cum totum essenziale ponitur pro parte essentiali, ut: Gen. 15. *Abraham & Sara dicuntur sepulti, id est, eorum corpora.* Hoc sensu dicitur: